

Вяра

27.10 по еретическия, †14 октомври по православния календар - Свв. мъченици Назарий, Гервасий, Протасий и Келсий. Св. свещеномъченик Силван

Страдание на светите мъченици Назарий, Гервасий, Протасий и Келсий († 54-68 гг.)



Свети Назарий бил роден в Рим. Баща му бил евреин, а майка му Перпетуя - християнка. Тя приела свето кръщение от самия апостол Петър. Като юноша Назарий дълго размишлявал коя вяра да приеме - бащината или майчината. Накрая той решил да стане подражател на святата си майка, чиято молитва много способствала за просвещението му, и бил кръстен от епископ Лин.

Когато достигнал пълнолетие, свети Назарий достигнал и съвършенство в добродетелите - като служел усърдно на Господа, той се грижел не само за своето спасение, но и за спасението на другите, защото обърнал мнозина невярващи към Христа. Но скоро той напуснал Рим. Взел от родителите си полагащата му се част от имуществото и дарявал на бедните, а когато дошъл в Медиолан, раздал останалото като милостиня и послужил на затворниците, пострадали за Христа.

При царуването на нечестивия Нерон започнало голямо гонение против християните и мнозина Христови изповедници

били оковани и измъчвани. Свети Назарий им служел, утвърждавал ги във вярата и ги укрепявал за мъченически подвиг. По това време управителят Анулин хванал и хвърлил в тъмница светите мъченици Гервасий и Протасий. Светият често ги навестявал и ги утешавал с благочестивата си беседа. Той ги обикнал много, защото виждал, че са изпълнени с Божествена любов и пламенно желаят да положат душите си за Господа, положил за нас Своята душа на кръста. Той изпитвал такава обич към светиите, че не искал да се разделя с тях и предпочел заедно с тях да пострада и да умре. Скоро управителят на областта научил, че той посещава затворените в тъмница, носи им всичко необходимо и ги утвърждава в християнската вяра. Затова заповядал да го хванат и да го доведат при него. На съда преди всичко го попитал кой е и откъде идва.

Като научил, че свети Назарий по произход е римлянин, а по вяра - християнин, Анулин започнал да го уговаря да не отхвърля бащините богове, които римляните почитат от древността с жертви и поклонение. А светецът не само не пожелал да послуша съветите му, но възразявал, като порицавал лъжливите богове и изповядвал Единия Истински Бог Иисус Христос. Тогава управителят заповядал да го бият по устата. Но светият не преставал мъжествено да изобличава нечестията му. Разгневен още повече, управителят заповядал да го бият с пръчки, а после с безчестие го прогонил от града. Блаженият Назарий се радвал, че се е сподобил да приеме рани заради Христа, и като прогонен заради правдата, си спомнял Христовите думи: "Блажени сте вие, когато ви похулят и изгонят, и кажат против вас лъжовно каква и да е лоша дума заради Мене." Той скърбял само за това, че се е разделил с обичните си приятели Гервасий и Протасий, заедно с които искал да умре. Господ изпълнил по-късно това негово желание, а дотогава му предстояло в друга страна да послужи

за спасението на хората и да разсее заблуждението на мнозина. На следващата нощ във видение му се явила неговата блажена майка и му заповядала да иде в Галия, за да се труди там за Христовото благовестие. Той станал и по указание на майка си отишъл в тази страна, проповядвайки Христа, просвещавайки със светлината на вярата хората, намиращи се в тъмнина и смъртна сянка.

Когато свети Назарий пребивавал в град Мелия, той взел от една благородна и вярваща жена тригодишно момче на име Келсий, кръстил го и го възпитал в благочестие. Момчето растяло на години и разум и се изпълвало с Божията благодат. И когато Келсий достигнал юношеска възраст, последвал учителя си свети Назарий, като се учел от него на висшата премъдрост и пазел в сърцето си боговдъхновените му слова и отеческо поучение.



Свети мъченик
Келсий
Медиолански.
Фрагмент от стара
стенопис. Косово,
Сърбия

Юношата бил толкова мъдър в Христа, че настигнал учителя си и наравно с него служил за спасението на хората. Като проповядвал Христа, той наравно с него понасял гонения и мъчения, а впоследствие заедно с него се сподобил с мъченически венец.

Диновий, управителят на тази страна, научил, че свети Назарий разпространява християнството по много градове и веднага го хванал заедно с Келсий. След като им нанесъл побои, той ги хвърлил в тъмница, възнамерявайки на сутринта да ги подложи на всевъзможни мъчения. Но на сутринта жената на управителя видяла как отвеждат за наказание красивия юноша Келсий и го съжалила. Тя започнала да умолява мъжа си да помилва момъка и да го освободи заедно с учителя му Назарий. И с настойчивата си молба не отстъпила от управителя, докато той не пуснал и двамата на свобода. При това управителят им казал:

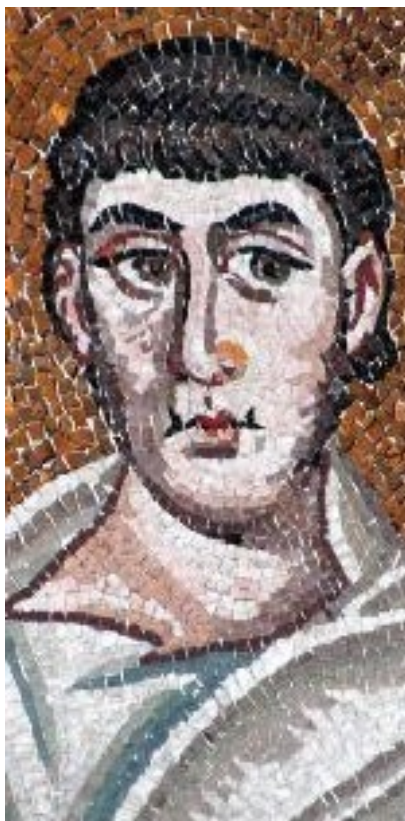
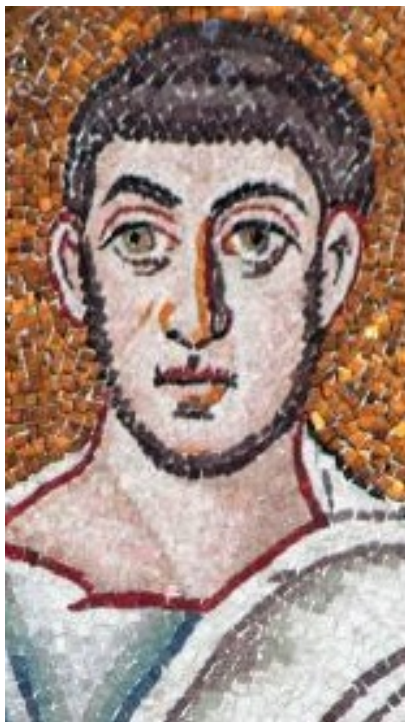
- Ходатайството на жена ми ви освобождава от всякакво мъчение.

Но светите мъченици скърбели затова, че не придобили желания мъченически венец и не завършили земното си поприще, за да се освободят от тялото и да бъдат с Христа. Те се отправили в град Тимир и както и преди разпространявали евангелското учение, като придобивал за Христа много души.

Дяволът не понесъл това и събудил гнева на идолопоклонниците. Като въстанали против свети Назарий и Келсий, нечестивите ги хванали и изпратили при жестокия си император. Когато застанали пред него, те изповядали Твореца Христос Господ. Тогава хвърлили Назарий на земята и го ритали с крака, а Келсий били с пръчки. Принуждавани да принесат жертва на боговете, светиите изобличили със словото си идолите и заради това били хвърлени на зверовете, но те не им причинили никаква вреда. После ги хвърлили в

морето, но те тръгнали по водата като по суша. Като видели това, слугите на царя повярвали в Христа. Те приели кръщение от свети Назарий и оставили царския двор, оттеглили се от суетата на света и започнали да служат на Христа.

А свети Назарий с ученика си отново отишъл в Медиолан и намерил светите мъченици Гервасий и Протасий все още живи, но оставени в тъмница. Когато светият започнал да проповядва Евангелието в Медиолан, отново бил хванат от управителя Анулин. Той го попитал къде е бил през това време. Когато научил, че е бил в ръцете на самия Нерон, управителят се учудил как е останал жив и здрав, защото знаел, че императорът е безчовечен и жесток, че безпощадно убива не само виновни, но и невинни. Анулин принуждавал светия да се поклони на боговете им, но той не само не пожелал да стори това, а започнал и да ги хули. Тогава Анулин заповядал да го бият през устата и след много изтезания, които светецът понесъл заедно с ученика си Келсий, бил хвърлен в тъмница - при светите Гервасий и Протасий. Той много се радвал, че се сподобил да види приятелите си и да претърпи тъмница заедно с тях заради Христа.



*Свети мъченици
Протасий и Гervasий
Медиолански.
Фрагменти от стара
мозайка в Равена*

През това време Анулин известил с писмо Нерон за него.

Когато научил, че свети Назарий е жив, императорът много се разгневил на слугите, които трябвало да го удавят в морските дълбини. Той дълго ги търсел, за да ги погуби, като си мислел, че са освободили светия, но не ги намерил, защото те вече оставили света и доброволно се посветили на святото служение на Христа. Царят писал на Анулин веднага да убие светеца. Когато получил царското послание, управителят заповядал да го изведат от тъмницата заедно с ученика му и да отсекаят с меч честните им глави.

Един вярващ, който живеел в покрайнините на града, тайно взел светите им мощи и ги отнесъл в дома си. Той имал разслабена дъщеря, която тогава лежала на одъра си. Когато внесли в дома мощите на светите мъченици, тя веднага се изправила здрава, сякаш никога не била боледувала. Стопанинът на дома заедно с всичките си домашни много се зарадвал и с почести погребал телата на мъчениците в градината си.

Скоро след посичането на светите мъченици Назарий и Келсий в града пристигнал военачалникът Астазий, който отивал на война против моравците. Идолските жреци го подучили да умъртви останалите в тъмницата светии.

Гервасий бил пребит с железни пръчки и скоро издъхнал, а Протасий завършил мъченическия си подвиг, след като бил посечен с меч.

Християнинът Филип заедно със сина си взел телата им и ги погребал в дома си.

Мощите на всичките четирима мъченици - Назарий, Келсий, Гервасий и Протасий останали скрити в земята на тайно място и никой не знаел за това до времето на Амвросий, епископ Медиолански. Той открил мощите на Гервасий и Протасий по Божие откровение при царуването на Теодосий Велики, а

мощите на светите Назарий и Целсий - при царуването на Аркадий и Хонорий.

Презвитер Павлин разказва за намирането на мощите на Назарий и Келсий следното:

“Мощите на свети мъченик Назарий, намерени във от града в една градина, Амвросий донесе веднага в храма на светите апостоли. В гроба на мъченика ние видяхме кръв, която като че току-що беше изтекла. Главата му с коса и брада бе съхранена така, сякаш сега бе положена в гроба, а лицето му бе така светло, че изглеждаше като току-що умито. И какво чудо има в това, ако сам Господ е обещал в Евангелието, че “и косъм от главата ви няма да загине”? Усетихме благоухание, което надминаваше всички аромати. Заедно със Амвросий вдигнахме мощите на мъченика и ги положихме в колесницата и веднага започнахме да търсим мощите на мъченик Целсий. От стопаните на онази градина научихме, че предците им завещали никога да не оставят това място, защото в него са скрити велики съкровища. И наистина, там имаше такива съкровища, дето нито молец и ръжда ги ядат, и нито крадци подкопават и крадат.”

Така повествува презвитер Павлин за мощите на светите Назарий и Келсий. А за мощите на Гервасий и Протасий самият Амвросий е записал:

“Амвросий, раб Христов, до братята в цяла Италия - желая вечното ви спасение в Господа.

Божественото Писание нарича длъжник онзи, който е получил нещо даром от Господа и не го дава на други; защото той като че краде от църквата, когато укрива онова, което може да бъде полезно за останалите. Затова Давид е казал: “Твоята правда не скривах в сърцето си, възвестявах Твоята вярност и спасението от Тебе, и не затаявах Твоята милост и

Твоята истина пред великото събрание.” И като че желаейки въздаяние за това дело, добавил: “Не спирай, Господи, Твоите щедрости към мене.”

Ние намерихме гроб, в който видяхме телата на светиите, които бяха като че току-що погребани и издаваха прекрасно благоухание.

До главите им намерихме книга, в която пишеше така:

“Аз, Христовият раб Филип, взех телата на тези светии в дома си и ги погребях. Тяхна майка бе Валерия, а баща им се наричаше Виталий. Те родили синове-близнаци и нарекли единия Протасий, а другия - Гервасий. Виталий бил воин и живеел в Медиолан, служейки тайно със съпругата си на Бога. Когато посетил заедно със съдията Павлин град Равена, там се открило, че той е християнин. Предаден на мъчения, той не се отрекъл от Христа. Хвърлили го в дълбок ров и го били с камъни, и така, погребан жив, той починал.

Когато научила за смъртта на мъжа си, съпругата му тръгнала да прибере тялото му и да го погребее в дома си, за утешение на вдовството си.

Но християните от Равена попречили да вземе тялото, защото се радвали на това съкровище и оставили при себе си мощите на светеца, за да им бъде застъпник.

Като не получила желаното, Валерия тръгнала обратно към Медиолан и по пътя си в едно селище попаднала на богомерзкия празник на нечестивите, които принасяли жертви на скверния си бог Силван. Според ритуала идолопоклонниците черпели страниците с идоложертвено месо и поканили и нея да вкуси. Но тя се погнусила от тази сквернота и като не желала да вкуси от бесовската жертва, изповядала, че е християнка. Разярените нечестивци

започнали да я бият безпощадно с пръчки и нейните спътници я довели едва жива в Медиолан.

Когато се завърнала в дома си и дала наставление в истинската вяра на синовете си ГERVасий и Протасий, на третия ден тя предала душата си в Божиите ръце. ГERVасий и Протасий останали сираци след смъртта на своите родители, сподобили се с мъченически венци, продали къщата си и имуществото си, раздали всичко на бедните и освободили робите. После се затворили в една колиба и в течение на десет години усърдно се отдавали на молитва, пост и четене на божествени книги. На единадесетата година те били затворени от управителя Анулин в тъмница и пострадали за Христа. Когато военачалникът Астазий минавал през Медиолан за война с моравците, идолските жреци го пресрещнали по пътя и казали:

- Ако искаш да се завърнеш с победа при царя, накарай ГERVасий и Протасий да принесат жертва на боговете, защото те са разгневени, че тези двамата ги презират, и вече не желаят да дават отговори на нашите въпроси.

Като чул това, Астазий извел светиите от тъмницата, изправил ги пред себе си и казал:

- Заповядвам ви да не оскърбявате нашите богове, но с почести да им принесете жертви, за да бъде благополучен пътят ни.

Светият казал:

- Победа над враговете трябва да измолиш от Самия Всемогъщ Бог, а не от тези идоли, които нито виждат, нито чуват, не говорят и нямат дихание.

Тогава Астазий заповядал да го бият с оловни пръчки, докато не го умъртвили.

Военачалникът заповядал да изнесат тялото му и казал на свети Протасий:

- Нещастни човече! Пощади живота си, не бъди безумен като брат си.

А той отговорил:

- Не зная кой от нас е нещастен - аз ли, който не се боя от тебе, или ти, задето се страхуваш от мен.

Астазий възкликнал:

- Как! Аз ли се страхувам от тебе, нещастнико?

Светецът рекъл:

- Ти се страхуваш да не те оскърбя, като не принеса жертва на идолите - ако не беше така, нямаше да ме принуждаваш да принеса жертва. А аз не се боя от тебе и презирам заплахите ти. Идолите ти смятам за нищо и се покланям само на Единия Бог, царуващ на небето.

Тогава Астазий заповядал да го бият с пръчки и дълго измъчвали светеца. Когато го вдигнали от земята, Астазий казал:

- Защо си тъй горд и непокорен? Нима искаш да загинеш като брат си?

Свети Протасий отговорил:

- Не се гневя против тебе, Астазий, защото виждам слепотата на очите ти. Твоето неверие не ти позволява да видиш това, което е Божие. Моят Господ не похули онези, които Го разпнаха, но се молеше за тях и каза, че не знаят какво вършат. И ти не знаеш какво вършиш, затова те съжалявам. Но довърши започнатото, за да мога заедно с възлюбения си брат да видя своя Спасител.

Тогава Астазий заповядал да го посекаат с меч. Когато направиха това, аз, Христовият раб Филип, заедно със сина си взех тайно през нощта телата им в дома си, а за това знаеше само Бог, и ги погребях в мраморен гроб. Вярвам, че по техните молитва и аз ще се сподобя с милост от нашия Господ Иисус Христос, който с Отца и Светия Дух живее и царува вовеки.”

Когато светите мощи били извадени от земята, болните започнали да получават изцеление, бесовете излизали от хората, а слепите проглеждали. Амвросий споменава, че в града им имало един известен на всички слепец на име Севир. Щом докоснал края на дрехата на светците, той веднага прогледнал.

Заради молитвите на Твоите светии, Господи, просвети душевните ни очи, за да ходим в светлината на Твоето Лице и да се възрадваме за Твоето Име навек. Амин.

Тропарь мучеников

глас 4

Мученицы Твои, Господи,/ во страданиих своих венцы
прияша нетленные от Тебе, Бога нашего:/ имуще бо крепость
Твою,/ мучителей низложиша,/ сокрушиша и демонов
немошныя дерзости. // Тех молитвами спаси души наша.

Кондак мучеников

глас 2

Светильницы светлии явльшеся,/ Божественнии мученицы,/
тварь светом чудес озаряете,/ недугов разрешающе глубокую
нощь всегда/ и Христу Единому Богу молящеся// непрестанно о
всех нас.

(Явихте се като светли светилници, божествени

мъченици, и озаряват творението със светлината на чудесата, като прогонват дълбоката нощ на недъзите и се молите на Христа, Единия Бог, за всички нас.)

В памет на свещеномъченик Силван (IV в.)

Свети свещеномъченик Силван бил родом от Газа и бил презвитер в родния си град. Заради ревността си в разпространението на Христовата вяра той бил заточен в мините на Фен. Впоследствие бил обезглавен заедно с други 40 християнски воини.

ЧЕТИ-МИНУТЕ

{{_LINK1_}}